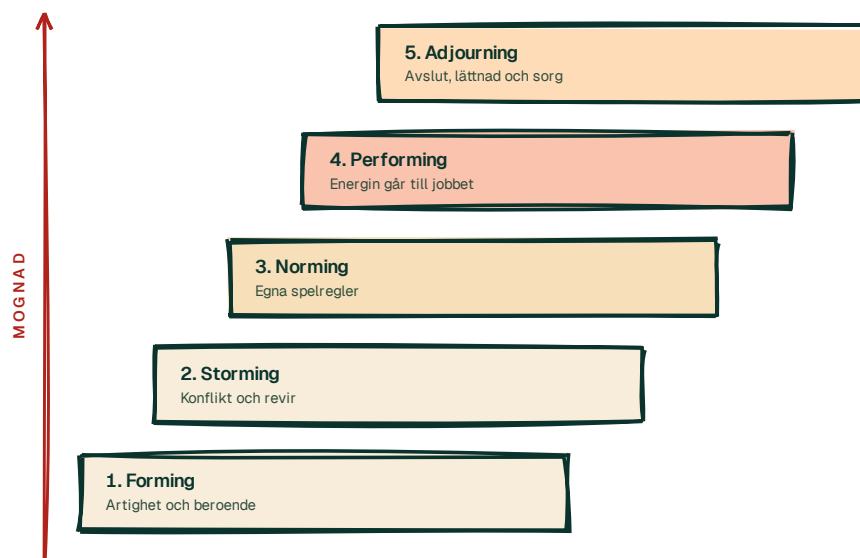

Tuckmans stadier

Den mest citerade gruppmodellen, och den som citeras mest på lösa grunder

THEORVAR

TUCKMAN 1965 · TUCKMAN & JENSEN 1977

Figur 1. De fyra ursprungliga stadierna plus *adjourning*, som lades till tolv år senare. Tuckman beskrev två spår i varje stadium, ett som handlar om relationerna i gruppen och ett som handlar om uppgiften.

Vilka som ritade den

Bruce Tuckman (1938–2016) var amerikansk psykolog och arbetade vid den amerikanska flottans forskningsavdelning när han 1965 publicerade *Developmental sequence in small groups* i *Psychological Bulletin*. Texten var ingen egen studie utan en genomgång av ett femtiotal publicerade arbeten, till största delen om terapigrupper och känslighetsträning.

Det femte stadiet, *adjourning*, tillkom 1977 i en uppföljande artikel skriven tillsammans med **Mary Ann Conover Jensen**. Hennes namn faller ofta bort när modellen återges, vilket är värt att rätta till: hälften av modellens upphov är hennes.

Så fungerar modellen

Tuckman letade efter ett gemensamt mönster i det andra redan hade beskrivit och fann en ordning som återkom. Varje stadium har två sidor som löper parallellt: vad som händer mellan människorna och vad som händer med arbetet.

- **Forming:** gruppen är artig och beroende av den som leder. Uppgiften är oklar och samtalen kretsar kring vad som egentligen gäller.
- **Storming:** motstånd, revirmarkeringar och konflikt, både mot varandra och mot uppgiften. Tuckmans ord för det var *intragroup conflict*.
- **Norming:** gruppen utvecklar egna spelregler och en känsla av att höra ihop. Nu går det att prata om hur arbetet ska göras.
- **Performing:** rollerna är flexibla och energin går till uppgiften. Gruppen löser problem utan att gå omvägen via ledaren.
- **Adjourning:** gruppen avvecklas. Både lättnad och sorg, och ett behov av att sätta punkt ordentligt.

Modellen är den enklaste av gruppmodellerna och den som lättast fastnar. Det gör den användbar som gemensamt språk och riskabel som förklaring, eftersom den låter färdigare än den är.

Vad modellen inte säger

Tuckman var själv försiktig. Han skrev att slutsatserna var preliminära, att underlaget nästan uteslutande kom från terapigrupper och träningsgrupper, och att det behövdes forskning på arbetsgrupper innan man kunde säga något säkert. Den forskningen kom aldrig i den form modellen skulle ha behövt. Att modellen ändå citeras som etablerad kunskap säger mer om hur väl fyra rimmande ord fastnar än om hur väl den håller. Den säger heller ingenting om tid, om vad som utlöser övergångarna, eller om vad som händer när gruppen byter medlemmar. Vill man ha en fasmodell med mer empiriskt underlag är IMGD ett bättre val, och Wheelan räknar också Tuckman som en av sina föregångare.

En fråga att ta med

Vad använder du modellen till: att förstå gruppen, eller att slippa förstå den?

Källor. Tuckman, B. W. (1965). Developmental sequence in small groups. *Psychological Bulletin*, 63, 384–399. · Tuckman, B. W. & Jensen, M. A. C. (1977). Stages of small group development revisited. *Group & Organization Studies*, 2, 419–427.